



## Interpretace Národní účetní rady

### I-47 Přijaté zálohy v cizí měně

*Účetní jednotky jsou povinny vést účetnictví tak, aby účetní závěrka sestavená na jeho základě podávala věrný a poctivý obraz předmětu účetnictví a finanční situace účetní jednotky (zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, § 7, odst. 1). Za vedení účetnictví je odpovědná účetní jednotka. Tato interpretace není právně závazným stanoviskem, pouze vyjadřuje odborný názor Národní účetní rady a může být aplikována pouze v kontextu s Předmluvou Národní účetní rady k interpretacím českých účetních předpisů. Postup popsany v této interpretaci poskytuje účetní jednotce návod v případech, kdy má jejich aplikace významný dopad na informace uvedené v účetní závěrce a kdy informační přínosy jsou větší než náklady nutné na jejich získání.*

---

#### **Popis problému:**

1. Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví (dále také „zákon“), v § 4 odst. 12 ukládá účetním jednotkám povinnost vést účetnictví v peněžních jednotkách české měny a v případě pohledávek a závazků, a jiných vymezených aktiv a závazků, pokud jsou vyjádřeny v cizí měně, jsou účetní jednotky povinny použít současně i cizí měnu.
2. Běžnou součástí ekonomických transakcí a událostí účetních jednotek jsou transakce sjednané v jiné měně, než je měna česká, v níž mají dle zákona vést účetnictví (tzv. cizoměnové transakce).
3. V souvislosti s cizoměnovými transakcemi je účetní jednotka vystavena (otevřena) kurzovému (měnovému) riziku, pokud cizoměnová transakce bude v budoucnu vypořádána peněžní platbou. Kurzové riziko se do účetnictví a do účetní závěrky přenáší prostřednictvím kurzových rozdílů – ziskových nebo ztrátových a ve svém důsledku mění výši výsledku hospodaření a hodnotu aktiv a závazků vykazovanou v účetní závěrce.
4. Kurzové riziko ze své podstaty vzniká pouze u těch cizoměnových aktiv a závazků, kdy vývoj měnového kurzu má vliv na výši budoucích peněžních toků, které účetní jednotka z aktiva očekává získat jako přijatou platbu, resp. v souvislosti s vypořádáním závazku, který očekává uhradit (např. odběratelé, nakoupené dluhopisy, dodavatelé, přijaté úvěry apod.).
5. Kurzové riziko nevyplývá z aktiv a závazků, které ač jsou důsledkem cizoměnové transakce, nevyjadřují směrem do budoucna očekávaný peněžní tok (např. pozemky a budovy v rámci dlouhodobého hmotného majetku, zásoby, náklady příštích období, výnosy příštích období, stejně tak uhrazené nebo přijaté zálohy, které nebudou v budoucnosti vráceny apod.).
6. České účetní předpisy nedefinují obecně cizoměnová aktiva a závazky, s nimiž je spojen určitý – pevný nebo jasně determinovaný – budoucí peněžní tok a tím neposkytují obecně platná pravidla, která by byla použita účetními jednotkami pro kurzové přepočty cizoměnových položek.
7. Přijatá záloha v cizí měně je v rozvaze vykazována v rámci závazků, účetní jednotky ji k rozvahovému dni považují za cizoměnový závazek a provádějí její kurzový přepočet. Ve finančním výsledku hospodaření jsou pak vykazovány vyplývající kurzové rozdíly.

8. K okamžiku dodání souvisejícího aktiva nebo poskytnutí služby dochází k zúčtování zálohy, tj. k uskutečnění účetního případu, při němž dochází opět ke kurzovému přepočtu a k vykázání kurzových rozdílů ve finančním výsledku hospodaření. Ocenění výnosu ve výkazu zisku a ztráty je tak vyjádřeno v peněžních jednotkách české měny s použitím měnového kurzu platného k okamžiku naplnění podmínek pro uznání výnosu.
9. Cílem této interpretace je stanovit účetní řešení pro vykazování záloh přijatých v cizí měně v účetní závěrce a poskytnout odpovědi na následující otázky:
  - a) Co je podstatou přijaté zálohy?
  - b) Kdy je přijatá záloha (peněžním) závazkem a kdy nikoliv?
  - c) Kde v rozvaze má být vykázána přijatá záloha, pokud není závazkem?
  - d) Kdy k přijaté záloze jsou vykazovány kurzové rozdíly?

### **Řešení:**

10. Přijatá záloha je důsledkem uzavřené prodejní transakce (prodej zboží, výrobků, služeb), při níž peněžní platba byla prodávající účetní jednotkou obdržena před vlastní realizací prodeje, tj. dodání aktiva, resp. poskytnutí služby, s níž je spojeno zachycení výnosu ve výsledku hospodaření.
11. Obecně platí, že prodejní cenu lze uhradit při dodání zboží, výrobků či poskytnutí služby v čase následujícím po dodání (k okamžiku dodání vzniká pohledávka), anebo v době před dodáním (je zachycena přijatá záloha nebo výnos příštích období). Proto přijatá záloha představuje ve své podstatě samostatnou (dílčí) část celkové prodejní ceny prodávajícího aktiva či poskytované služby. Přijatá záloha je financováním (úhradou) smluvené prodejní transakce, přičemž se lze domnívat, že dodání aktiva, resp. poskytnutí služby ze strany prodávajícího následuje.
12. Je-li u prodávajícího transakce, s níž souvisí přijetí zálohy, ve stavu, že dojde pravděpodobně k dodání aktiva, resp. poskytnutí služby (např. byla započata výroba, objednan materiál, rozplánována zakázka), je přijatá záloha samostatnou (dílčí) částí celkové prodejní ceny aktiva nebo služby sjednané v cizí měně, a proto:
  - a) nepředstavuje závazek vyjádřený v cizí měně spadající do § 4 odst. 12 zákona o účetnictví, který je předmětem kursového přepočtu;
  - b) účetní jednotka vykazuje zůstatek přijaté zálohy v peněžních jednotkách české měny v hodnotě stanovené kurzovým přepočtem k datu poskytnutí peněžních prostředků;
  - c) přijatá záloha je v rozvaze vykazována v rámci časového rozlišení výnosů jako Výnosy příštích období (obsahová shoda s *I-37 Časové rozlišení a cizí měna*);
  - d) část prodejní ceny, která nebyla uhrazena přijetím zálohy před dodáním aktiva či poskytnutím služby, představuje další samostatnou (dílčí) část celkové prodejní ceny, o níž účetní jednotka účtuje (jako o pohledávce nebo úhradě) v době realizace prodejní transakce, přičemž nedochází souběžně k přepočtu částky přijaté zálohy.
13. Předchází-li realizaci prodejní transakce více směnných transakcí, z nichž je kumulován zůstatek přijatých plateb, přísluší každé směnné transakci historický měnový kurz určený k přepočtu příslušné výše zálohové platby, neboť každá přijatá platba je samostatnou (dílčí) částí celkové prodejní ceny.
14. Představuje-li příjem peněz platby za kontinuálně ve stejnou dobu probíhající dodávky (např. prodej energie) s následným vyúčtováním (např. ročním), nejedná se o zálohy dle

vymezení v odst. 10 a účetní jednotka vykáže přijaté platby průběžně ve výnosech. Nejpozději k rozvahovému dni účetní jednotka odhadne výši očekávaného, resp. konečného vyrovnání (s uvážením řešení dle I-18 *Dohadné položky v cizí měně*) tak, aby výše vykázaných výnosů odpovídala předpokládanému plnění za dodávku a souvztažně s úpravou výnosů vykáže cizoměnovou pohledávku nebo cizoměnový závazek.

15. Je-li u prodávajícího transakce, s níž souvisí přijetí zálohy, ve stavu, že dojde pravděpodobně k navrácení přijaté peněžní částky a prodejní transakce nebude realizována:
  - a) představuje přijatá záloha závazek vyjádřený v cizí měně spadající do § 4 odst. 12 zákona o účetnictví, který je předmětem kursového přepočtu;
  - b) účetní jednotka vykazuje zůstatek přijaté zálohy v peněžních jednotkách české měny v hodnotě stanovené kurzovým přepočtem k rozvahovému dni, přičemž do finančního výsledku hospodaření je zahrnut související kurzový rozdíl;
  - c) přijatá záloha je v rozvaze vykazována v rámci závazků.

### **Zdůvodnění:**

16. Z podstaty kurzového rizika plyne, že přijaté zálohy, je-li očekáváno dokončení předmětné prodejní transakce, nepředstavují cizoměnové závazky a (i) jsou již předmětným výnosem, u něhož jen nenastal okamžik uznání ve výsledku hospodaření a (ii) není s nimi spojeno kurzové riziko, protože peněžní tok jim předcházela a ve výši zálohy se očekává již nepeněžní plnění. Proto se zůstatky těchto účtů k datu účetní závěrky, ani k datu zúčtování záloh kurzově nepřečítávají.
17. Přijaté zálohy ve své ekonomické podstatě představují předem přijatou úhradu dodávky, která bude realizována v budoucnu. Přijatá záloha se přeměňuje v konkrétní výnos v podobě tržby při dodání předmětného aktiva či při poskytnutí služby. Podobnou úvahu lze mít u výnosů příštích období, které časově rozlišují předplacené prodávané služby jako je např. nájemné.
18. NÚR vydala interpretaci s označením I-37 *Časové rozlišení a cizí měna* popisující účetní řešení, dle něhož náklady a výnosy příštích období jsou aktiva a závazky, které jsou důsledkem již uskutečněného peněžního toku, není s nimi spojeno kurzové riziko, a proto i když jsou důsledkem cizoměnové transakce, nepřísluší účetním jednotkám kurzově přepočítávat jejich hodnotu. Pro zajištění věrného obrazu předmětu účetnictví a finanční situace by měl být účetní jednotkou aplikován koncepčně stejný přístup popsáný v I-37 i pro přijaté zálohy, u nichž je očekáváno dokončení smluvního ujednání.
19. Dále pak NÚR vydala I-43 *Poskytnuté zálohy v cizí měně*, ve které jsou upravena pravidla pro zálohy zaplacené v cizí měně, a touto interpretací by měla být odborná veřejnost ujištěna, že i pro přijaté zálohy platí koncepčně shodný přístup.

---

Datum prvního schválení této interpretace NÚR:	<b>31. ledna 2022</b>
---	-----------------------

---

Datum poslední aktualizace této interpretace NÚR:	–
--	---

---

Zpracovatelé interpretace:	<b>Ing. Libor Vašek, Ph.D.</b> Fakulta financí a účetnictví VŠE v Praze <b>prof. Ing. Libuše Mullerová, CSc.</b> Fakulta financí a účetnictví VŠE v Praze
----------------------------	--

---

## Vypořádání připomínek z vnějšího připomínkového řízení:

V rámci vnějšího připomínkového řízení NÚR obdržela níže uvedené připomínky a podněty od Ing. Marie Zelenkové, Ph.D. Níže je shrnuto jejich vypořádání.

### Připomínky k Návrhu interpretace NI-67 *Přijaté zálohy v cizí měně a jejich vypořádání*

- 1) **Odst. 3:** „..., pokud je účtování cizoměnové transakce spojeno s peněžní platbou v budoucnosti.“

Nejde o to, s čím je spojeno „účtování“, ale o to, že ta cizoměnová transakce bude vypořádána platbou v penězích.

**Vypořádání:** Věta obsažená v odst. 3 je opravena na nové znění „...pokud cizoměnová transakce bude v budoucnu vypořádána peněžní platbou“.

- 2) **Odst. 17:** „Přijaté zálohy ve své ekonomické podstatě představují předem přijatou úhradu, která se shoduje s vymezením výnosů příštích období.“

Shoduje se s **principem pro vykazování výnosů příštích období**. Ale nejedná se o totální shodu. Tj. neplatí, že přijaté zálohy jsou naprosto totéž výnosy příštích období, co přijaté zálohy. 100% shoda tu není např. z důvodů:

- Po záloze přichází vyúčtování dle skutečnosti (tj. přijatá záloha se nemusí 100% rovnat výši, která je za poskytnutí služby požadována v okamžiku, kdy je tato výše dle skutečné spotřeby vyčíslena) => např. v prosinci je zaplacená záloha na dodávku něčeho v lednu, přičemž konečná výše se bude odvíjet od skutečné hodnoty odebraných dodávek něčeho (služby); kdežto výnos příštího období by to byl (má-li být interpretace v souladu s českými předpisy, vyhláškou atd.), pokud by byl zaplacen např. paušál bez ohledu na skutečně odebrané množství/velikost (služby), tj. byla-li by částka dopředu přesně stanovena;
- O výnos příštího období se jedná, pokud je platba v jednom období a dodávka (služby) až v budoucím období; záloha bývá zaplacená a následně vyúčtována i v rámci jednoho účetního období (k řešení tohoto problému dává interpretace návod v odst. 14, který se neshoduje s řešením zálohy uvedené v odst. 12).
- Časové rozlišení, tedy i výnosy příštích období, mohou být dlouhodobé (např. přijaté peníze na 3 roky dopředu); vyúčtování záloh obvykle probíhá v krátkém (resp. ročním) období. Ano, může být i dlouhodobá záloha (ve smyslu složené kauce), tato však obvykle bývá vratná, a tedy by se opět řešila jinak, než výnos příštího období.

Samozřejmě, že záloha je platba dopředu. Přijatá záloha vs. výnos příštího období se shodují v tom, že byly přijaty peníze na nějakou dodávku, která teprve bude realizována. Z výše uvedeného ale vyplývá, že ne každá záloha (platba dopředu), může být výnosem příštího období. Proto podle mého názoru by bylo vhodnější **první větu v odst. 17 přeformulovat**, neboť se nejedná o absolutní shodu těchto dvou položek. A i samotná interpretace se zálohami (resp. s položkou, která je prvotně zachycena jako záloha) pracuje v odstavcích 12. a 14. odlišně, resp. v souladu s jejich ekonomickou podstatou. Interpretace v odst. 17 má zřejmě na mysli shodný princip, postup, jak problematiku související s cizoměnovou přijatou

zálohou/výnosem příštího období řešit za podmínek uvedených v odst. 12 (nikoliv absolutní shodu).

Tuto připomínku podtrhuje i fakt, že k časovému rozlišení se váže interpretace NUR č. 37, k zálohám zaplaceným interpretace NUR č. 43 a k zálohám přijatým je nyní vydávána tato interpretace. Proč by NUR vydávala několik interpretací, pokud jsou zálohy naprosto totéž, co časové rozlišení? Pak by zálohy měly být součástí interpretace vážící se k časovému rozlišení. I tím, že NUR vydala několik interpretací vytváří povědomí, že nejde o absolutní shodu.

**Vypořádání:** První věta obsažená v odst. 17 je přeformulována takto: „*Přijaté zálohy ve své ekonomické podstatě představují předem přijatou úhradu dodávky, která bude realizována v budoucnu.*“

3) Dále několik připomínek jazykového charakteru, které byly zapracovány.